

بررسی معیارهای ارزیابی مجله‌ها در گزارش‌های استنادی نشریات فارسی در
پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی^۱ مرکز منطقه‌ای
اطلاع‌رسانی علوم و فناوری

لاله صمدی

کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

samadi61@gmail.com

دکتر صدیقه محمد اسماعیل

دانشیار و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

m.esmaeili2@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۲/۱۵؛ ۱۳۸۷/۱۲/۱۵

چکیده: هدف این پژوهش ارزیابی معیارهای گزینش مجله در پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی (جی.جی.سی.آر.) مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری است، که این ارزیابی با معیارهای موجود در موسسه علمی تامسون موسوم به (آی.اس.آی) سنجیده خواهد شد. در این پژوهش، از روش پیمایشی و ارزیابانه استفاده شده است که ابزار گردآوری اطلاعات در آن، یک سیاهه واریسی مشتمل بر یک معیار کلی با ۴ مؤلفه است، همچنین به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار اکسل استفاده شده است. یافته‌های حاصل از این پژوهش نشان داد که در بخش ارزیابی مجله‌ها، پایگاه پی.جی.سی.آر، ۱۱۷/۷۵ امتیاز کسب کرده است. بدین معنی که این پایگاه، ۸۹/۲۰ درصد از این شاخص‌ها را رعایت می‌کند.

کلیدواژه‌ها: ارزیابی مجله، خود استنادی، گزارش‌های استنادی، گزارش استنادی نشریات فارسی، معیارهای آی.اس.آی

به رغم گسترش روز افزون تعداد مجله‌های علمی و استفاده گسترده جامعه از آن در اغلب کشورهای دنیا، از جمله ایران، مسأله انتخاب مجله ادواری مدت‌ها فاقد راه حلی صحیح بوده است. عواملی چون افزایش هزینه اشتراک مجله‌ها، عدم تخصیص بودجه کافی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی برای خرید اختلاطی در جریان انتخاب منظم و با قاعده مجله‌ها ایجاد نموده‌اند. در کشورهای پیشرفته برای دسترسی به بهترین مجله و انتخاب مجله‌های دلخواه که متناسب با علایق جامعه استفاده‌کنندگان از کتابخانه‌ها باشد، روش‌های گوناگونی وجود دارد که نه تنها باعث آشنایی با مجله‌های متناسب با علایق استفاده‌کنندگان می‌شود، بلکه می‌تواند از نظر رتبه‌بندی مجله‌ها نقش بسیار مهمی ایفا نماید. یکی از این روش‌ها، بررسی استنادی نشریات ادواری است که استفاده از آن در میان ناشران بین‌المللی از جمله، موسسه علمی تامسون رایج است و سابقه نسبتاً طولانی دارد (صالحی و رحیمی، ۱۳۸۵).

در ایران طرحی به همت مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری برای رتبه‌بندی مجله‌های داخل کشور انجام شده است که نشریات فارسی را بر اساس تعداد استنادها (یعنی با بررسی استنادی مجله‌های موجود در کشور) رتبه‌بندی می‌کنند و اعتبار مجله‌ها را به نوعی می‌سنجند، و خدماتی شبیه خدمات گزارش استنادی موسسه علمی تامسون را دایر نموده است تا بتواند آی.اس.آی ایرانی را راه‌اندازی و در کشورهای اسلامی گسترش دهد. با توجه به این که اساس کار این پایگاه بر مبنای مطالعات استنادی است، لذا می‌تواند فراوانی استفاده از اطلاعات را در کشورهای اسلامی مشخص کند. بر این اساس به راحتی مشخص می‌شود که آثار یک نویسنده تا چه حد مورد استفاده و استناد دیگران قرار گرفته است. این پایگاه بخشی از مجله‌های فارسی داخل کشور را پوشش می‌دهد که دارای درجه علمی- پژوهشی و علمی- ترویجی هستند. می‌توان گفت یکی از اهداف این پایگاه، بهره‌گیری کتابداران و کتابخانه‌ها در انتخاب بهترین مجله‌ها و بهره‌وری در استفاده از مجله‌ها و مهم‌تر از آن تعیین ضریب تاثیر هر مجله برای نشان دادن رتبه مجله در بین سایر مجله‌ها و مشخص کردن نیم عمر مجله‌های استنادکننده و استنادشونده می‌باشد (کتابخانه منطقه‌ای اطلاع‌رسانی و فناوری، ۱۳۸۴). البته، نباید فراموش کرد کار مهمی که این پایگاه انجام می‌دهد (یعنی همان رتبه‌بندی مجله‌های علمی کشور)، نه تنها سبب اعتبار

بخشیدن کیفی به آنها می‌شود بلکه موجب می‌شود تا تولید علم در ایران و کشورهای اسلامی به رؤیت جهانیان برسد. علاوه بر آن، پرکاربردترین و پراستنادترین مقاله‌ها و مجله‌ها شناسایی و ارزیابی می‌شوند. در نتیجه نویسندگان و پژوهشگرانی که قصد دارند تا مقاله‌ها و یافته‌های علمی خود را در مجله‌ای معتبرتر به چاپ برسانند، بهتر و راحت‌تر تصمیم‌گیری می‌کنند. البته در ایران وزارتخانه‌هایی مانند وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر اساس دفاتری که دارند مجله‌های ایرانی را رتبه‌بندی می‌کنند، اما این رتبه‌بندی، کیفی است در حالی که مبنای کار مرکز منطقه‌ای برای رتبه‌بندی مجله‌ها، بر اساس مطالعات کمی و استنادی بوده و از شاخص‌ها و قوانین علم‌سنجی استفاده می‌شود.

همان‌طور که پیشتر اشاره شد تعداد مجله‌های علمی رو به افزایش است، به‌طوری‌که در جهان بیش از ۷۰ هزار عنوان مجله علمی و در هر سال بیش از دو میلیون مقاله تنها در رشته پزشکی و رشته‌های وابسته به آن منتشر می‌شود. اگر یک پژوهشگر بخواهد در مرز پیشرفت علم پزشکی فعالیت نماید، باید همه مقاله‌های علمی منتشر شده را هر روز مطالعه نماید. در نتیجه اگر هر روز وقت خود را به مطالعه کردن مقاله‌های منتشر شده اختصاص دهد، در هر سال پنجاه و پنج قرن از قافله علم عقب خواهد ماند (صبوری، ۱۳۸۲).

لذا، برای رفع این مشکل، پایگاه‌های گزارش‌های استنادی می‌توانند مرکزی برای فهرست کردن و پوشش دادن جامع‌ترین مجله‌های علمی به منظور تبادل اطلاعات میان پژوهشگران مختلف باشند. اما از آنجایی که فهرست نمودن کل مجله‌های علمی منتشر شده مقرون به صرفه نیست و از طرف دیگر چون تمام مجله‌های نشر یافته از استانداردهای اساسی مجله پیروی نمی‌کنند و از غنای علمی لازم برخوردار نیستند (خان چمنی، ۱۳۸۴)، بهتر است که به ارزیابی مجله‌ها پرداخته شود تا آنهایی که از غنای علمی بیشتری برخوردارند و از استانداردهای اساسی مجله پیروی می‌کنند، جهت نمایه شدن در این گونه پایگاه‌های استنادی انتخاب شوند. لذا هدف این پژوهش بررسی معیارهای ارزیابی مجله در "پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی" در مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری است. تا ضمن آن که مشخص شود این پایگاه تا چه اندازه با معیارهای ارزیابی مجله موسسه علمی تامسون (آی.اس.آی.) همخوانی دارد، نقاط قوت و ضعف آن نیز آشکار گردد. این امر سبب می‌شود تا مجریان و دست‌اندرکاران این پایگاه نقاط

ضعف موجود را به حداقل رسانده و پایگاه خود را به معیارهای ارزیابی مجله موسسه علمی تامسون که یکی از معتبرترین و مهم‌ترین پایگاه‌های تحلیل استنادی در سطح جهان است نزدیک‌تر نمایند و نیز نقاط قوت خود را شناخته و سعی در هرچه بهتر شدن آن کنند. بدیهی است سایر مراکزی که قصد انجام این مهم را دارند نیز می‌توانند از نتایج این پژوهش بهره‌گیرند، از آنجایی که راه‌اندازی چنین پایگاه‌هایی سبب می‌شود آثار علمی دانشمندان و پژوهشگران ایرانی در یک محل گردآوری شود و سهم ایرانیان از پژوهش‌های انجام شده مشخص شود، لذا بهتر است این مقایسه با نمایه‌های استنادی معتبر جهان نظیر آنچه در موسسه علمی تامسون وجود دارد صورت گیرد تا بتوان هر چه بهتر و مفیدتر در این زمینه گام برداشت.

هدف پژوهش

هدف کلی تحقیق حاضر، بررسی میزان مطابقت پایگاه «گزارش‌های استنادی نشریات فارسی» در مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری با معیارهای ارزیابی مجله‌ها در «مؤسسه علمی تامسون» است. به عبارتی دیگر، بررسی میزان موفقیت «مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری» در رعایت این معیارهای بین‌المللی، از مهم‌ترین اهداف این پژوهش است.

پیشینه پژوهش

آراجو رویز^۱ و دیگران (۲۰۰۵) به «مقایسه تطبیقی مقاله‌های علمی کوبایی در نمایه‌های استنادی آی.اس.آی و پایگاه‌های اطلاعاتی علوم کوبایی در فاصله زمانی ۱۹۸۸-۲۰۰۳» پرداختند. نتایج نشان داد که تعداد مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های علمی کوبایی از ۳۶۲۰ عنوان در سال ۱۹۸۹ به ۱۴۵۳ عنوان در سال ۱۹۹۴ کاهش داشته است. در حالی که تعداد مقاله‌های منتشر شده توسط نویسندگان کوبایی و نمایه شده در پایگاه اطلاعاتی آی.اس.آی. افزایش داشته است، یعنی از ۲۳۶ مقاله در سال ۱۹۸۸ به ۷۳۴ مقاله در سال ۲۰۰۳ رسید. تولیدات علمی نویسندگان کوبایی در مجله‌های بین‌المللی بیشتر از مجله‌های کوبایی است. این امر برای افزایش پدیدار شدن علوم کوبایی بسیار خوب است، اما برای افزایش تاثیر در مجله‌های کوبایی اصلاً رضایت‌بخش نیست. تعداد منابع مقاله‌های کوبایی‌ها در سال ۲۰۰۳، با توجه به میانگین

1. Juan A. Araujo Ruiz

ارجاع‌ها در هر مقاله، از ۸ ارجاع به بیش از ۲۵ ارجاع در هر مقاله رسید. همچنین نتایج این بررسی نشان داد که ۸۹ درصد مقاله‌های منتشر شده توسط پژوهشگران کوبایی در شانزده سال گذشته در مجله‌ها به زبان انگلیسی بوده است. همچنین گرایش همکاری نویسندگان کوبایی هنگامی که در مجله کوبایی به تولید علم می‌پردازند در مقایسه با زمانی که در مجله‌های خارجی که دارای ضریب تاثیر بالایی هستند به این امر مبادرت می‌ورزند، متفاوت است. به این معنا که، کار گروهی نویسندگان کوبایی هنگام انتشار در مجله‌های اصلی افزایش می‌یابد، اما برای انتشار مقاله در مجله‌های کوبایی از کار گروهی اجتناب می‌ورزند.

رویز پیرز^۱ و دیگران (۲۰۰۶) پژوهشی با عنوان " معیار انتخاب مجله‌ها در موسسه اطلاعات علمی (آی.اس.آی.) و کاربرد آن در آرشیوهای انجمن چشم پزشکی اسپانیا" انجام دادند. در این پژوهش اطلاعات ۲۴ مجله در سال‌های ۲۰۰۳-۲۰۰۴ به عنوان نمونه انتخاب شد. سپس معیارهای آی.اس.آی. که به شاخص‌های کیفی تبدیل شده بود را در مجله‌های نمونه‌گیری شده و دیگر مجله‌های پزشکی اسپانیا بکار بردند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که میزان رعایت این استانداردها در عنوان مجله (به طور متوسط ۷/۳ درصد دارای کلیدواژه، ۲ درصد داری توصیفگر، ۱/۴ درصد دارای سرعنوان موضوعی پزشکی^۲)، وابستگی نویسنده (شامل ۱۰۰ درصد موارد، ۲۱ درصد میزان خطا)، منابع و مآخذ (۱۲ درصد میزان خطا در عنوان اختصاری مجله)، عنوان به انگلیسی (۸ درصد میزان خطا) چکیده (به طور میانگین دارای ۱۹۶ کلمه، ۱۰۰ درصد ساختار یافته است) و کلیدواژه (میانگین ۴ کلمه، ۱/۲ درصد مطابقت با سرعنوان موضوعی پزشکی دارد) می‌باشد. همچنین ۸۷ درصد از مجله‌ها با پوشش مقاله‌های پژوهشی چشم پزشکی هستند که در اسپانیا منتشر می‌شود. علاوه بر این مشخص شد که در بخش تنوع بین‌المللی ۵۷ درصد دارای اعضای هیأت تحریریه بین‌المللی و ۱۱ درصد هیأت تحریریه ملی است. در بخش ارجاع‌ها بین سال‌های ۱۹۹۸ و ۲۰۰۵، ۱۳۳ ارجاع بین‌المللی وجود دارد و نیز ضریب تاثیرشان

-
1. Ruiz-Perez
 2. MESH

(۰/۱۶۵) بالاتر از مجله‌های فهرست شده در گذشته در گزارش‌های استنادی مجله‌ها^۱ (جی.سی.آر.) که با عنوان چشم پزشکی قرار گرفته بود، می‌باشد.

پینگ ژو^۲ (۲۰۰۷) به بررسی تطبیقی میان پایگاه‌های استنادی و مقاله‌های علمی چین با نمایه استنادی علوم برحسب موضوع‌های مجله و روابط استنادی مجله‌های داخلی پرداخت. او نشان داد که می‌توان ساختار مجله‌ها و مقاله‌های علمی چین و نیز پایگاه‌های استنادی آنها را از سه جنبه مورد تجزیه و تحلیل قرار داد: ۱. پایگاه اطلاعاتی ۲. تخصصی و ۳. سطح سازمانی (به عنوان مثال مجله‌های داخلی دانشکده علوم چین) که نتایج به دست آمده با مقاله‌های چینی فهرست شده در نمایه استنادی علوم (آی.اس.آی.) تطبیق داده شد و مشخص شد که روابط استنادی مجله‌ها در پایگاه اطلاعاتی استنادی و مقاله‌های علمی چینی نسبت به نمایه استنادی علوم (آی.اس.آی.) دارای فراوانی کمتری است. همچنین مشخص شد که مجله‌های چینی زبان، به ویژه مجله‌های با کیفیت، به مجله‌های بین‌المللی بیشتر از مجله‌های داخلی ارجاع داده بودند.

فارسی (۱۳۸۱) در پژوهشی با عنوان "طرح پیشنهادی نمایه استنادی علوم جمهوری اسلامی ایران" نشان داد با توجه به مسائل زبانی، رسم الخط فارسی و چند زبانه بودن استناد به متون در مقاله‌های جامعه آماری (مجله‌های دارای اعتبار علمی - پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تا سال ۱۳۷۸)، ساختار نمایه استنادی علوم (SCI) برای متون غیر علمی منتشر شده در ایران مناسب نیست. نمایه پیشنهادی دارای چهار قسمت تحت عناوین ۱- نمایه منبع ۲- نمایه موضوعی گردان ۳- نمایه سازمانها و تالکانه‌ها و ۴- نمایه استنادها می‌باشد. به علت اینکه فراهم‌آوری چنین نمایه استنادی مستلزم صرف بودجه، استخدام پرسنل با تخصص‌های مختلف و تشکیل کمیته‌های مشورتی از تمام حوزه‌های علمی می‌باشد. این پایان‌نامه در پایان پیشنهاد می‌نماید معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری متولی فراهم‌آوری مستمر نمایه استنادی علوم ایران باشد.

با توجه به کوتاه بودن قدمت ایجاد پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی (ISC) تا کنون تحقیقات گسترده‌ای در این خصوص صورت نپذیرفته است. با این وجود بعضی از پژوهشگران در بخش‌هایی از تحقیقات مستقل خود، برخی از ابعاد آن پایگاه را مورد مطالعه قرار داده‌اند. از

1. Journal Citation Reports (JCR)
2. Ping Zhou

آن جمله می‌توان به پژوهش نوروبی‌چاکلی (۱۳۸۶) با عنوان "بررسی تطبیقی و ارزیابی برنامه‌ها و عملکردهای مراکز ملی اطلاعات علمی در ایران" اشاره کرد. وی در بخش‌هایی از پژوهش خود پایگاه‌های مختلف پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی و اهداف و برنامه‌های مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری را درخصوص این پایگاه‌ها مورد بررسی و مطالعه قرار داده است. مهم‌ترین یافته‌های آن پژوهش این است که پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی به لحاظ محتوا و شاخص‌های مورد استفاده برای ارزیابی تولیدات علمی سازمانها، دانشمندان، معیارها و ساختار با پایگاه‌های استنادی موسسه علمی تامسون مطابقت دارد.

عطاپور (۱۳۸۷) در پژوهش خود با عنوان "مطالعه عوامل موثر بر ضریب تاثیر مجله‌های حوزه اقتصاد مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری" استفاده از پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی را مبنا قرار داده و در این راستا متغیرهای مستقلی همچون خود استنادی، هم‌آیندی نویسندگان، کیفیت مقاله‌ها، شهرت، تاخیر در انتشار به موقع، نسبت مقاله‌های مروری، قیمت، میزان رد مقالات و دسترسی آزاد به عنوان متغیرهای مستقل، و ضریب تاثیر مجله‌های نمایه شده در آن پایگاه را به عنوان متغیر وابسته تحقیق در نظر گرفته است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که ضمن تاثیر همزمان متغیرهای مستقل تحقیق بر ضریب تاثیر، عواملی چون میزان رد مقالات، شهرت، خود استنادی، نسبت مقاله‌های مروری، کیفیت و تاخیر انتشار به ترتیب بر ضریب تاثیر مجله‌ها اثر می‌گذارند. همچنین محقق نتیجه می‌گیرد که در پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی بین عواملی همچون قیمت مقاله‌ها، خود استنادی، هم‌آیندی نویسندگان، شهرت، تاخیر در انتشار به موقع، نسبت مقاله‌های مروری، میزان رد مقاله‌ها، دسترسی آزاد از یکسو و ضریب تاثیر مجله‌ها از سوی دیگر رابطه معنی‌داری وجود دارد.

روش پژوهش و ابزار گردآوری اطلاعات

از آن جا که در این پژوهش، هدف ارزیابی گزارشهای استنادی نشریات فارسی بر پایه ضوابط و معیارهای ارزیابی مجله‌ها و در نهایت نشان دادن نقاط قوت و ضعف آن محیط است، لذا از روش پیمایشی و ارزیابانه استفاده شده است. بدیهی است که برای بررسی و ارزیابی برخی از ویژگی‌های کیفی در این پایگاه از روش مشاهده و نیز جهت بررسی برخی از مولفه‌های کیفی همچون بازبینی مجله‌ها در فواصل زمانی مشخص، هشدار به مجله در صورت افت کیفی،

تصمیم‌گیری بر اساس دریافت سه شماره پیاپی و ... از روش مصاحبه نیز بهره‌گیری شده است. در این پژوهش از فهرست معیارهای ارزیابی مجله که در نتیجه مطالعه متون و منابع مربوطه که توسط پژوهشگر تهیه و تدوین شده است، استفاده می‌گردد، که عمدتاً در قالب ۴ مؤلفه استانداردهای اساسی انتشار، گوناگونی بین‌المللی، محتوای نوشتاری و علمی، و تجزیه و تحلیل استنادی مجله و دارای ۲۳ ویژگی است. در این سیاهه بخشی به نام تواتر وجود دارد که منظور از آن تعداد منابعی است که مؤلفه‌های استانداردهای اساسی انتشار، گوناگونی بین‌المللی، محتوای نوشتاری و علمی، و تجزیه و تحلیل استنادی مجله و یا ویژگی‌های خاص آنها را مورد تأکید قرار داده است.

جامعه پژوهش، حجم نمونه و شیوه نمونه‌گیری:

جامعه پژوهش در این تحقیق عبارت است از:

- ◆ پایگاه «گزارش‌های استنادی نشریات» در «موسسه علمی تامسون»، جهت شناسایی و استخراج معیارهای ارزیابی نشریات در آن پایگاه؛
- ◆ «پایگاه گزارش استنادی نشریات فارسی» در «مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری»؛ و
- ◆ نشریات نمایه شده در «پایگاه گزارش استنادی نشریات فارسی» در «مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری»، به منظور ارزیابی میزان مطابقت آن مجله‌ها با معیار تعیین شده. از آن جایی که در زمان اجرای این پژوهش، تعداد مجله‌های موجود در پایگاه «گزارش استنادی نشریات فارسی» برابر با ۲۵۴ عنوان بود، بر اساس جدول «کرجسی» و «مورگان»^۱ برای آن «مرکز»، ۱۵۲ عنوان نمونه تعیین شد.

به دلیل این که اصلی‌ترین روش نمونه‌گیری در پژوهش پیمایشی نمونه‌گیری تصادفی ساده است و نیز در این نوع نمونه‌گیری، کلیه عناصر جامعه، شانس مساوی برای انتخاب شدن در نمونه را دارند (۱: ۱۱۲) در نتیجه پژوهشگر از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بهره‌جسته است و برای تعیین اندازه نمونه، از جدول تعیین اندازه نمونه از روی اندازه جامعه کرجسی و مورگان استفاده کرده است. روشی که به طور معمول در نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده می‌شود، استفاده از

1. Krejcie and Morgan

جدول اعداد تصادفی است (۱: ۱۱۴). بعد از انجام نمونه‌گیری، در هر کدام از مجله‌هایی که به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند موارد زیر مورد بررسی قرار گرفت: چکیده، کلیدواژه، چکیده به انگلیسی، کلیدواژه به انگلیسی، عنوان به انگلیسی، داوران، هیات تحریریه، خوداستنادی، زمان انتشار^۱، ترتیب الفبایی منابع و مآخذ^۲، نام و نشانی کامل نویسنده هر مقاله^۳، انعکاس جهانی^۴. باید متذکر شد به دلیل این که، در بررسی‌های به عمل آمده در پایگاه فوق، مجله‌های نمایه شده در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ کامل‌تر از بقیه سال‌ها بودند، لذا، نمونه‌های انتخابی در دو سال متوالی ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ مورد بررسی قرار گرفت.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

به منظور امتیازدهی در سیاهه پیش‌گفته از دو مقیاس وجود و عدم وجود (بله و خیر) ضربدر تواتر بهره‌گیری شده است. بدین معنا که امتیاز هر جواب **بله** = ۱ و هر جواب **خیر** = ۰ در نظر گرفته شده که ضربدر تواتر امتیاز کلی مربوط به آن مؤلفه را تشکیل می‌دهد. لازم به ذکر است که در بخش ارزیابی مجله به دلیل کیفی بودن برخی از مؤلفه‌های مورد بررسی، پژوهشگر ناگزیر به استفاده از مقیاس لیکرت شد (۰-۲۰، ۲۰-۴۰، ۴۰-۶۰، ۶۰-۸۰، ۸۰-۱۰۰) که برای امتیازبندی آنها به ترتیب از ۰/۲ تا یک نمره در نظر گرفته شد. در پایان مجموع امتیازهای کسب شده برای پایگاه مورد بررسی به درصد محاسبه و به بررسی تطبیقی هر کدام پرداخته می‌شود. در جدول ۱ ویژگی‌های کمی مؤلفه‌های مورد بررسی در این پژوهش ارائه شده است:

لازم به توضیح است که از آنجایی که یکی از معیارهای ارزیابی مجله‌ها، همان گونه که در جدول ۲ نیز وجود دارد بکارگیری داوران و اعضای هیأت تحریریه بین‌المللی است، لذا، برای

۱. منظور از زمان انتشار، چاپ مجله در زمان مقرر است که با عنوان منظم مشخص شده است.

۲. منظور از ترتیب منابع و مآخذ این است که منابع و مآخذ هر مقاله دارای شماره ترتیبی (۳، ۲، ۱، ...) یا الفبای رومی (I, II, III, ...) باشند

۳. منظور از نام و نشانی نویسنده این است که در هر مقاله نام، آدرس کامل محل کار یا شماره تماسی که بتوان با نویسنده تماس برقرار کرد، وجود داشته باشد.

۴. منظور از انعکاس جهانی، نمایه شدن مجله‌ها در پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی مانند اسکوپوس، ایندکس کوپرنیکوس و غیره است.

پذیرش مجله‌های معتبر از جمله مجله‌های فارسی، داشتن داوران و هیأت تحریریه بین‌المللی ضروری است. بنابراین آگاهی مجله‌های فارسی در این خصوص و بکارگیری اعضای هیأت تحریریه بین‌المللی به ویژه ایرانیان خارج از کشور می‌تواند شرط لازم را برای ورود این مجله‌ها به نمایه‌های استنادی معتبر از جمله پایگاه استنادی کشورهای اسلامی، موسسه علمی تامسون و ... فراهم سازد.

همان گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، درجه ارجاع به خود از مؤلفه‌های کیفی است. لذا برای محاسبه آن ابتدا میانگین تعداد خوداستنادی در دو سال ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ و میانگین کل تعداد استنادهای دو سال محاسبه شد. سپس از تقسیم میانگین تعداد خوداستنادی به میانگین کل استنادها ضربدر ۱۰۰ نرخ خوداستنادی مجله مشخص شد.

$$\text{نرخ خود استنادی} = \frac{100 \times \text{میانگین تعداد خوداستنادی هر مجله}}{\text{میانگین تعداد کل استنادها به هر مجله}}$$

در ادامه، در جدول ۲ نیز می‌توان ویژگی‌های کیفی را ملاحظه کرد.

هدف اصلی از بررسی این ویژگی، تعیین میزان توجه این پایگاه به نرخ خوداستنادی مجله و اهمیت و شناسایی میزان نقش خوداستنادی در رتبه‌های مجله‌ها بوده است. از این رو، به دلیل این که مجله‌های نمایه شده در پایگاه گزارش استنادی نشریات فارسی در سال‌های ۱۳۸۴ و ۱۳۸۵ کامل‌تر از بقیه مجله‌ها در سال‌های دیگر بودند، بررسی مجله‌ها در این دو سال در دستور کار قرار گرفت. در نهایت برای تجزیه و تحلیل آماری یافته‌های پژوهش، از نرم افزار اکسل مایکروسافت استفاده شده است.

جدول ۱: ویژگی‌های کمی مؤلفه‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر

نواتر	ویژگی‌های کمی مؤلفه‌ها
	الف) استانداردهای اساسی انتشار مجله
۲۵:۱۱؛۱۵۲:۳؛ ۸۵:۴؛۱۴:۱۵	گویا بودن عنوان مجله‌ها از محتوای مجله
۸۶:۴؛ ۱۵۲:۳؛ ۲۵:۱۱	داوری تخصصی ^۱
۶۲:۲؛ ۲۶:۱۱؛ ۱۸:۸۶:۴؛ ۱۵۱:۳	تصمیم‌گیری نمایه کردن مجله براساس دریافت سه شماره پیاپی
۲۰:۱۵:۱۴	ب) محتوای نوشتاری و علمی مجله
۱۵۲:۳؛ ۸۶:۴؛ ۶۲:۲؛ ۲۴:۱۸	هشدار ^۲ به مجله فهرست شده در صورت افت کیفی محتوا
۲۵:۱۱:۱۸	بازبینی مجله‌های فهرست شده در فواصل زمانی مشخص
۲۰:۱۵:۱۴	ج) تجزیه و تحلیل استنادی مجله
۱۵۲:۳؛ ۱۵:۱۴؛ ۸۶:۴	محاسبه کل استنادها به مقاله‌های مجله (Total cites)
۱۵۲:۳؛ ۱۵:۱۴؛ ۸۶:۴	محاسبه ضریب تأثیر مجله (Impact factor)
۱۵۲:۳؛ ۱۵:۱۴؛ ۸۶:۴؛ ۱۷	محاسبه شاخص آنی یا سرعت مورد استناد قرار گرفتن (Immediacy index)
۱۵۲:۳؛ ۱۵:۱۴؛ ۸۶:۴	محاسبه نیم عمر مجله‌های استنادکننده و استنادشونده ^۳
۱۵۲:۳؛ ۱۵:۱۴؛ ۸۶:۴	مشخص کردن مجله‌های استنادکننده و استنادشونده
۱۵۲:۳؛ ۱۵:۱۴؛ ۸۶:۴	محاسبه درجه خوداستنادی مجله
۱۵۳:۳؛ ۱۸:۱۷؛ ۲۲۴:۱۹؛ ۱۵:۱۴	بررسی کار گذشته نویسندگان و اعضای هیات تحریریه از جنبه مورد استناد قرار گرفتن
۱۵۳:۳؛ ۱۸:۱۷؛ ۲۲۴:۱۹؛ ۱۵:۱۴؛ ۸۶:۴	نویسندگان مقاله‌های قبلی خود را در مجله‌های معتبر به چاپ رسانده باشند

یافته‌های پژوهش

پس از بررسی مؤلفه‌های کمی، مؤلفه‌های کیفی در پایگاه پی. جی.سی.آر نیز مورد بررسی قرار گرفتند که در جدول ۳، داده‌های حاصل از این بررسی ارائه شده است.

همان گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود در پایگاه پیش‌گفته از ۱۵۲ عنوان مجله نمونه‌گیری شده تنها ۲ عنوان مجله (۱/۶۹ درصد) دارای داوران بین‌المللی و ۱۹ عنوان مجله (۱۶/۱۰ درصد) دارای هیأت تحریریه بین‌المللی بودند. ۱۱۷ عنوان مجله (۹۹/۱۵ درصد) دارای

1. Peer review

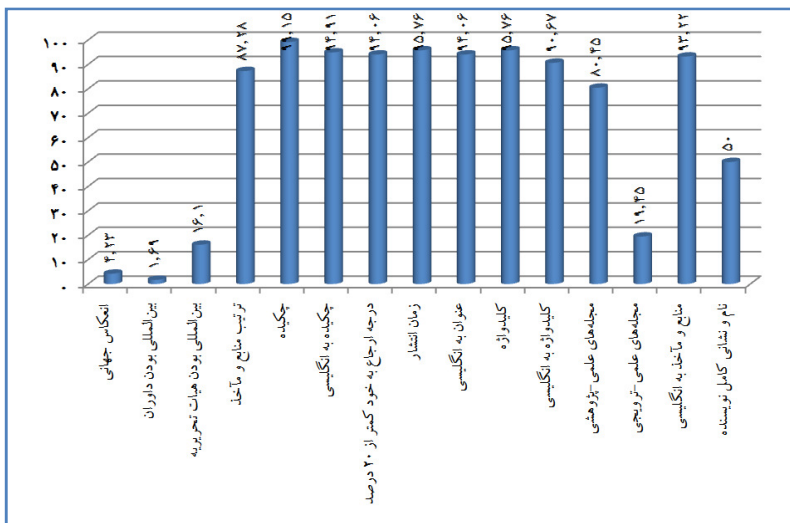
- اطلاعات مربوط به هشدار به مجله و بازبینی آنها از طریق مصاحبه با متخصصان در مرکز منطقه ای به دست آورده شد.
- باید توجه داشت که نیمه عمر استنادشده، فقط برای مجلاتی محاسبه می‌شود که در سال گزارش استنادی مجله، حداقل ۱۰۰ بار یا بیشتر مورد استناد قرار گرفته‌اند و نیمه عمر استنادکننده، فقط برای مجلاتی محاسبه می‌شود که مقاله‌های آن‌ها در سال گزارش استنادی مجله‌ها، حداقل به ۱۰۰ منبع استناد کرده باشد.

چکیده، ۱۱۳ عنوان مجله (۹۵/۷۶ درصد) دارای کلیدواژه، ۱۱۱ عنوان مجله (۹۴/۰۶ درصد) دارای عنوان به انگلیسی، ۱۰۷ عنوان مجله (۹۰/۶۷ درصد) دارای کلیدواژه به انگلیسی، ۱۰۳ عنوان مجله (۸۷/۲۸ درصد) دارای ترتیب منابع و مآخذ، ۱۱۲ عنوان مجله (۹۴/۹۱ درصد) دارای نظم انتشاراتی و چکیده به انگلیسی، ۵۹ عنوان مجله (۵۰ درصد) دارای نام و نشانی کامل نویسنده، ۵ عنوان مجله (۴/۲۳ درصد) دارای انعکاس جهانی، ۳۴ عنوان مجله (۱۹/۵۴ درصد) علمی- ترویجی و ۱۴۰ عنوان مجله (۸۰/۴۵ درصد) علمی- پژوهشی و ۱۳۴ عنوان مجله (۸۴/۷۴ درصد) دارای درجه ارجاع به خود کمتر از ۲۰ درصد است. نمودار جهت تبیین این داده‌ها ارائه می‌شود.

جدول ۲: ویژگی‌های کیفی مؤلفه‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر

تواتر	ویژگی‌های کیفی مؤلفه‌ها
	الف) استانداردهای اساسی انتشار مجله
۱۵۲:۳؛ ۸۶:۴؛ ۱۸؛ ۲۵:۱۱	چکیده مقاله‌های مجله (چکیده علمی، چکیده به زبان انگلیسی)
۸۶:۴؛ ۱۵۲:۳؛ ۲۵:۱۱؛ ۱۸؛ ۱۶۲:۱۳	نام و نشانی کامل هر یک از نویسندگان مقاله‌های مجله
۱۵۲:۳؛ ۸۶:۴؛ ۲۵:۱۱؛ ۱۸	وجود فهرست منابع در مقاله‌های مجله همراه با نظم الفبایی (فهرست کاملی از منابع، نظم الفبایی منابع، فهرست منابع به زبان انگلیسی)
۱۵۲:۳؛ ۸۶:۴؛ ۲۵:۱۱؛ ۱۵:۱۴	وجود کلیدواژه و عنوان مقاله به زبان انگلیسی
	ب) گوناگونی بین‌المللی مجله (بین‌المللی بودن مجله)
۱۵۲:۳؛ ۸۶:۴؛ ۱۸؛ ۲۶:۱۱	انعکاس جهانی مجله‌های نمایه شده در پایگاه
۱۵۳:۳؛ ۸۶:۴؛ ۱۸؛ ۲۶:۱۱؛ ۲۰؛ ۶۳:۲	دارا بودن درجه خوداستادی مجله کمتر از ۲۰ درصد در مجله
۲۰؛ ۱۵۳:۳؛ ۸۶:۴؛ ۱۸؛ ۲۶:۱۱	وجود نویسندگان، ویرایشگران و اعضای هیات تحریریه بین‌المللی
۱۶؛ ۶۲:۱۳؛ ۲۰؛ ۱۵۲:۳؛ ۸۶:۴؛ ۱۸؛ ۲۶:۱۱	وجود داوران بین‌المللی و جهانی
۲۰؛ ۱۵؛ ۱۴	ج) محتوای نوشتاری و علمی مجله
۱۵۲:۳؛ ۱۵؛ ۱۴؛ ۸۶:۴؛ ۱۸؛ ۲۵:۱۱	غنا علمی ^۱ مجموعه

۱. منظور از غنا علمی مجموعه، تعداد مجلات علمی - پژوهشی است که در آن پایگاه نمایه می‌شود.

نمودار ۱: وضعیت مجله‌های نمونه گیری شده از جنبه ویژگی‌های کیفی در پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی

جدول ۳: بررسی مؤلفه‌های کیفی در پایگاه پی.جی.سی.آر. طی سال‌های ۸۴ و ۸۵

مؤلفه‌های کیفی مورد بررسی	درصد
انعکاس جهانی	۴/۲۳
بین‌المللی بودن داوران	۱/۶۹
بین‌المللی بودن هیات تحریریه	۱۶/۱۰
ترتیب منابع و مآخذ	۸۷/۲۸
چکیده	۹۹/۱۵
چکیده به انگلیسی	۹۴/۹۱
درجه ارجاع به خود کمتر از ۲۰ درصد	۸۴/۷۴
زمان انتشار	۹۴/۹۱
عنوان به انگلیسی	۹۴/۰۶
کلیدواژه	۹۵/۷۶
کلیدواژه به انگلیسی	۹۰/۶۷
مجله‌های علمی-پژوهشی	۸۰/۴۵
مجله‌های علمی-ترویجی	۱۹/۵۴
منابع و مآخذ به انگلیسی	۹۳/۲۲
نام و نشانی کامل نویسنده	۵۰

پس از بررسی چهار مؤلفه کلی استاندارد‌های اساسی نشر، تنوع بین‌المللی، محتوای ویرایشی و تجزیه و تحلیل استنادی مجله در پایگاه پی.جی.سی.آر.، امتیاز نهایی (که نحوه امتیازدهی آنها قبلاً

در بخش روش پژوهش ذکر گردید) که این پایگاه به دست آورد را می توان در جدول ۴ مشاهده کرد:

جدول ۴: امتیاز ارزیابی ویژگی های کیفی و کمی پایگاه گزارش استنادی نشریات فارسی

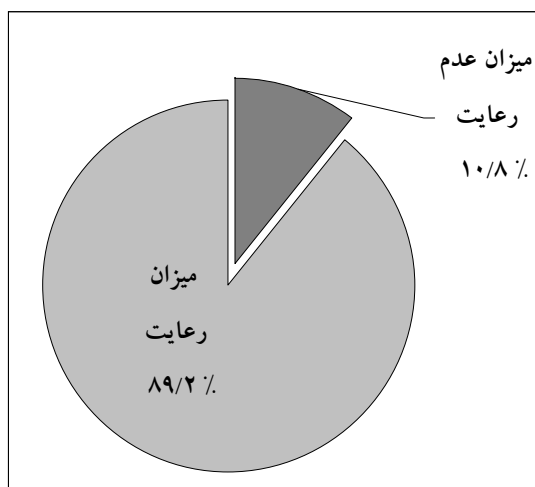
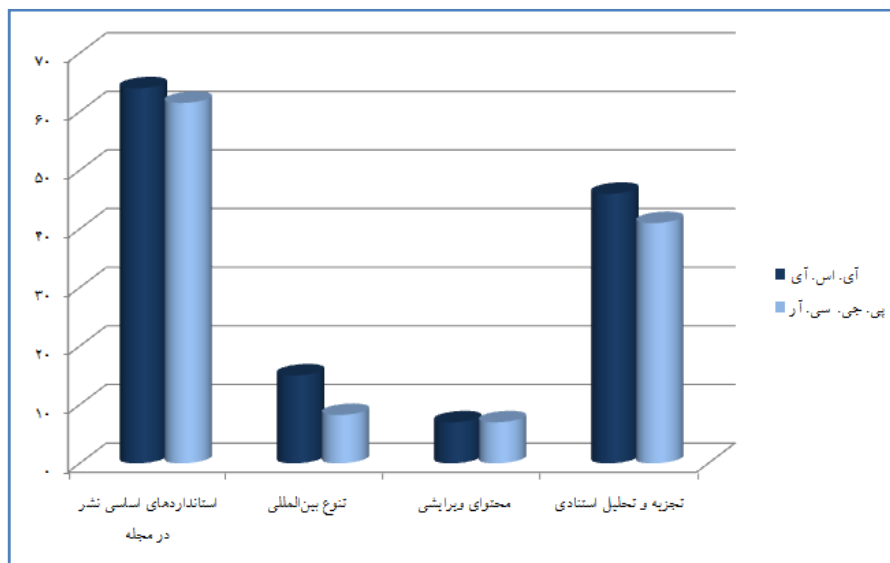
معیارهای ارزیابی مجله ها	مؤسسه اطلاعات علمی (آی.اس. آی)	مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری (پی.جی.سی.آر)
استانداردهای اساسی نشر در مجله	۶۴	۶۱/۵
تنوع بین المللی	۱۵	۸/۲۵
محتوای ویرایشی	۷	۷
تجزیه و تحلیل استنادی	۴۶	۴۱
جمع کل	۱۳۲	۱۱۷/۷۵
جمع کل به درصد	۱۰۰	۸۹/۲

اطلاعات جدول ۴، پایگاه "گزارش های استنادی نشریات فارسی" در مؤلفه استانداردهای اساسی نشر، ۶۱/۵ امتیاز (۹۶/۰۹ درصد)، تنوع بین المللی ۸/۲۵ امتیاز (۵۵ درصد)، محتوای ویرایشی مجله ۷ امتیاز (۱۰۰ درصد)، تجزیه و تحلیل استنادی مجله ۴۱ امتیاز (۸۴ درصد) و به طور کلی ۱۱۷/۷۵ امتیاز (۸۹/۲۰ درصد) را کسب نموده است که این بدان معناست که پایگاه مورد بررسی ۸۹/۲۰ درصد از این معیارهای موجود در موسسه علمی تامسون را رعایت می کند. برای روشن تر شدن این مطلب نگاه شود به نمودار ۲:

همان طور که در نمودار ۲ مشاهده می شود پایگاه "گزارش های استنادی نشریات فارسی" در بخش محتوای ویرایشی مجله ۱۰۰ درصد معیارهای موجود را رعایت می کند، اما در بخش تنوع بین المللی تنها ۵۵ درصد از معیارها مورد استفاده است به این بدان معنی است که پایگاه ایرانی بالا در مقایسه با موسسه علمی تامسون در این بخش ضعیف تر عمل کرده است.

در نمودار ۳ میزان رعایت شاخص های ارزیابی مجله ها در پایگاه گزارش استناد نشریات فارسی در مرکز منطقه ای اطلاع رسانی علوم و فناوری مشخص شده است.

نمودار ۲: مقایسه تطبیقی میان پایگاه "پی. جی. سی. آر" و "جی. سی. آر"

نمودار ۳: میزان رعایت معیار ارزیابی مجله در پایگاه پی. جی. سی. آر

در نمودار ۳ میزان رعایت و عدم رعایت معیار ارزیابی مجله در پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی به وضوح قابل مشاهده است که میزان رعایت این پایگاه ۸۹/۲۰ درصد می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی‌هایی که در خصوص رعایت معیارهای ارزیابی مجله در پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری صورت پذیرفت، نشان داد که این پایگاه از مجموع ۱۳۲ امتیاز شاخص (آی.اس.آی.)، ۱۱۷/۷۵ امتیاز را کسب کرد، که بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که ۸۹/۲۰ درصد از این معیار، در پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی رعایت می‌شود. همچنین، بررسی‌ها نشان داد که پایگاه ایرانی پیش‌گفته در مؤلفه استانداردهای اساسی نشر مجله، ۶۱/۵ امتیاز (معادل ۹۶/۰۹ درصد)، در مؤلفه تنوع بین‌المللی ۸/۲۵ امتیاز (معادل ۵۵ درصد)، در مؤلفه محتوای ویرایشی مجله ۷ امتیاز (معادل ۱۰۰ درصد) و در مؤلفه تجزیه و تحلیل استنادی مجله ۴۱ امتیاز (معادل ۸۴ درصد) را کسب کرده است (جدول ۳). همچنین نتایج نشان می‌دهد که مؤلفه محتوای ویرایشی مجله در پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی بالاترین و مؤلفه تنوع بین‌المللی کمترین درصد را در این معیارها به خود اختصاص داده است. بر این اساس می‌توان به نقاط قوت و ضعف پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی اشاره نمود:

نقاط قوت پایگاه گزارش استنادی نشریات فارسی

۱. نیم عمر استنادشونده و استنادکننده مجله‌ها در این پایگاه محاسبه می‌شود.
۲. فهرستی از مجله‌های استنادکننده و استنادشونده وجود دارد.
۳. این پایگاه، تغییر نام را در محاسبه ضریب تاثیر در نظر می‌گیرد.
۴. در بخش ارزیابی مجله‌ها، چنانچه مجله از نظر کیفی افت کرده باشد از طرف این مرکز به آن مجله تذکر داده می‌شود.

نقاط ضعف پایگاه گزارش استنادی نشریات فارسی

۱. تنها ۴/۲۳ درصد از مجله‌های موجود در این پایگاه از انعکاس جهانی برخوردارند.

۲. تنها ۱/۶۹ درصد از مجله‌ها دارای داوران بین‌المللی هستند.
۳. تنها ۱۶/۱۰ درصد از مجله‌ها هیأت تحریریه بین‌المللی دارند.
۴. فقط ۵۰ درصد مجله‌ها دارای نام و نشانی کامل نویسنده هستند.
۵. درجه ارجاع به خود در مجله‌های نمایه شده در پایگاه پیش‌گفته از محاسبه ضریب تاثیر تفکیک نمی‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد مؤسسه علمی تامسون خوداستنادی را محاسبه می‌کند و در پایگاه جی. سی. آر. خود هنگام محاسبه ضریب تاثیر مجله آن را مستثنی می‌کند، اما، پایگاه مورد بررسی بدون تفکیک کردن خوداستنادی به محاسبه ضریب تاثیر مجله می‌پردازد.

پیشنادهایی برای بهبود خدمات گزارش‌های استنادی نشریات فارسی

- پیشنهاد می‌شود که مجله‌هایی برای نمایه شدن در پایگاه گزارش استنادی انتخاب شوند که دارای چکیده و کلیدواژه هم به زبان فارسی و هم به زبان انگلیسی باشند و نیز دارای داوران و هیأت تحریریه بین‌المللی و انعکاس در پایگاه‌های بین‌المللی و جهانی داشته باشند.
- بهتر است در بخش ارزیابی مجله، در مورد مجله‌های جدید، کار گذشته نویسندگان و هیأت تحریریه که قبلاً مورد استناد قرار گرفته و همچنین این مطلب که نویسندگان، مقاله‌های خود را در چه مجله‌ای به چاپ رسانده‌اند بررسی شود.
- پیشنهاد می‌شود که در این سازمان، گروهی تخصصی جهت ارزیابی مجله‌ها در هر گروه علمی ایجاد شود تا کار ارزیابی توسط آنها انجام گیرد و چنانچه مجله‌ای افت کیفی و کمی داشت از طرف گروه تخصصی موجود در آن سازمان به آن مجله هشدار داده شود.

منابع

- پاول، رونالد (۱۳۷۹). روش اساسی پژوهش برای کتابداران. ترجمه نجلا حریری. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، مرکز انتشارات علمی.
- خان چمنی، جمشید (۱۳۸۴). *مراحل فهرست شدن نشریات در بانک اطلاعات علمی ISI*. رهیافت. شماره سی و پنجم، ص. ۶۰-۶۴.
- صالحی، کیوان؛ رحیمی، حسین (۱۳۸۵). *تبیین فرایند ارزیابی مجله‌ها در موسسه اطلاعات علمی (آی. اس. آی)*. فصلنامه کتاب. دوره هفدهم، شماره دوم، ص. ۱۴۱-۱۶۰.

صبوری، علی اکبر (۱۳۸۲). استاندارد سازی مجله‌ها علمی و معیارهای ارزیابی نشریات ISI. رهیافت. شماره بیست و نهم، ص. ۸۳-۸۸

عطاپور، هاشم (۱۳۸۷). مطالعه عوامل موثر بر ضریب تاثیر مجلات حوزه اقتصاد مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری. پایان نامه کارشناسی ارشد. به راهنمایی عبدالرضا نوروزی چاکلی. تهران: دانشگاه تربیت مدرس، دانشکده علوم انسانی.

فارسی، قربانعلی (۱۳۸۱). طرح پیشنهادی نمایه استنادی علوم جمهوری اسلامی ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع رسانی. دانشگاه شهید چمران اهواز.

کتابخانه منطقه ای علوم و تکنولوژی شیراز (۱۳۸۴). گزارش نهایی طرح پژوهشی گزارشهای استنادی نشریات فارسی (PJCR). [قابل دسترس در]:

<http://62.60.154.5/jcr_web/aboutJcr.pdf>

نوروزی چاکلی، عبدالرضا. (۱۳۸۶) بررسی تطبیقی و ارزیابی برنامه‌ها و عملکردهای مراکز ملی اطلاعات علمی در ایران. پایان نامه دکتری. به راهنمایی محمد حسین دیانی، مشهد: دانشگاه فردوسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، گروه علوم کتابداری و اطلاع رسانی.

نوروزی چاکلی، عبدالرضا؛ حسن زاده، محمد؛ نورمحمدی، حمزه‌علی؛ همکار گردآوری اطلاعات علی اعتمادی فرد (۱۳۸۷). تحلیلی بر اشاعه دانش ایران در جهان ۱۹۹۳-۲۰۰۷. تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور.

نوروزی چاکلی، عبدالرضا؛ دیانی، محمدحسین. (۱۳۸۷). ارزیابی تطبیقی اثر بخشی تولیدات و خدمات در مراکز ملی اطلاعات علمی ایران. فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی آستان قدس رضوی. ش. ۴۱. (بهار)، ص.

نوروزی چاکلی، عبدالرضا؛ نورمحمدی، حمزه‌علی. (۱۳۸۶). وضعیت تولیدات علمی ایران و کشورهای منطقه در سال ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶، بر اساس آمار مؤسسه اطلاعات علمی (آی.اس.آی). با همکاری علی اعتمادی فرد، اسماعیل وزیری. تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور.

نوروزی چاکلی، عبدالرضا؛ نورمحمدی، حمزه‌علی؛ وزیری، اسماعیل؛ اعتمادی فرد، علی. (۱۳۸۶). ارزیابی تطبیقی تولید علمی ایران، ترکیه و مصر در سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶. رهیافت. ش. ۴۰. تابستان، ص. ۶۵-۷۵.

Araujo Ruiz, Juana, [et al] (2005). Cuban scientific articles in ISI Citation indexes and Cuba Ciencias databases(1988-2003). Scientometrics. Vol 65 (2), P.161-171

ISI web of Knowledge . (2007) Journal citation reports: Quick reference card. Available at: <http://scientific.thomson.com/tutorials/jcr4/jcr4tut5a.html>

- ISI web of knowledge. Journal citation report tutorial(2007). Available at:<http://scientific.thomson.com/tutorials/jcr4/jcr4tut5a.html>
- Journal Citation Report on the Web (2002). Available at: <http://www.brainshark.com/brainshark/vu/view.asp?pi=143482&n=1>
- Noronha, Agnes. (2006) Selected Bibliometrics checklist Ecu Library. Available at: <http://www.ecu.edu.au/library>
- Perez R., Ruiz; Lopez-Cozar E., Delgado; and Contreras E., Jimenez (2006). The institute for scientific information journal selection criteria. Its application to Archivos De la Sociedad espanola De oftalmologia. Arch Soc Esp oftalmol. 81: 245-268.
- Using Journal Citation Reports From ISI / PHISA instruction. Available at: <http://www.Sph.umich.edu/phisa/workshops>
- Zhou, Ping (2007). A comparison between the china scientific and technical papers and citations database and the science citation index in terms of journal hierarchies and interjournal citations. Journal ofthe american society for information science and technology, 58(2), 223-236.
- Garfield, Eugene (2000). The use of JCR and JPI in measuring short and long term journal Impact. The Scientist. Available at:<http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/cseimpactfactor05092000.html>>(2006)

به این مقاله به این صورت استناد کنید:

صمدی، لاله؛ محمداسماعیل، صدیقه (۱۳۸۸) بررسی معیارهای ارزیابی مجله‌ها در گزارش‌های استنادی نشریات فارسی در پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری. پیام کتابخانه. ۱۵ (۱)، ۱۲۹-۱۴۷.

